

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

С.В. Крижанівська, Л.В. Подзігун

ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ

КОНСПЕКТИ УРОКІВ

2 клас

Посібник для вчителя

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 371.32:811.161.2
ББК 74.268.3 Укр я 71
К 82

Рецензенти:
кандидат педагогічних наук, доцент
З.М. Онишків
вчитель вищої категорії, вчитель-методист
Н.Я. Походжай

Серію “Бібліотека вчителя” засновано 2007 року

Крижанівська С.В.

К 82 Літературне читання. Конспекти уроків. 2 клас : посібник для вчителя / С.В. Крижанівська, Л.В. Подзігун. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. — 208 с.

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-3526-2

У посібнику подано розгорнуті конспекти уроків з літературного читання, зміст яких відповідає новій навчальній програмі МОНмолодьспорту України, Державному стандарту початкової загальної освіти та підручнику “Літературне читання. 2 клас” (авт. Науменко В.О.).

Розроблено зразки бесід під час вивчення нового матеріалу, різні види мовних та фонетичних розминок, цікаві завдання для розвитку навичок читання, творчих здібностей учнів. Подано різноманітний народознавчий та ігровий матеріал. Передбачено використання “Зошита з літературного читання для 2-го класу” (Тернопіль: Навчальна книга – Богдан).

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів.

УДК 371.32:811.161.2
ББК 74.268.3 Укр я 71

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-3526-2

© Навчальна книга – Богдан, 2013

ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема уроку	№ с.	Дата
1.	Книга вчить, як на світі жить	5	
	З НАРОДНОГО ДЖЕРЕЛА <i>Народні дитячі пісні та малі жанри</i>		
2.	Скринька пісень-небилиць	7	
3.	Скринька пісень-забавлянок	9	
4-5.	Скринька пісень-закличок	11	
6.	Урок позакласного читання	13	
7.	Скринька пісень-ігор	15	
8.	Шедра осінь	17	
9.	Скринька загадок	21	
10.	Скринька прислів'їв і приказок	25	
11.	Скринька скоромовок	27	
12.	Урок позакласного читання	28	
13.	Скринька лічилок	29	
14.	Підсумок за темою “Народні дитячі пісні та малі жанри”	31	
	АВТОРСЬКІ ВІРШІ ТА МАЛІ ЖАНРИ ДЛЯ ДІТЕЙ		
15-16.	Картини осінньої природи	33	
17.	Вірші-забавлянки	37	
18.	Урок позакласного читання	38	
19.	Вмійте природу любити	39	
20.	Загадка — цікава розумова задача	41	
21.	Умій дружити, друзями дорожити	43	
22.	Авторська загадка	45	
23-24.	Серед краси	47	
25.	Урок позакласного читання	48	
26.	Авторська скоромовка	49	
27.	Підсумок за темою “Авторські вірші та малі жанри”	51	
	НАРОДНІ КАЗКИ <i>Скринька українських народних казок</i>		
28.	Відчиняє двері казка	53	
29.	Казка вчить	55	
30-31.	Міняв тихо — виміняв лихо	57	
32.	Урок позакласного читання	58	
	<i>Скринька казок народів світу</i>		
33.	Хто міняє, той не має	59	
34-35.	Мудрість — найкраще багатство	61	
36.	Не той друг, хто медом маже, а той, хто правду каже	63	
37.	Підсумок за темою “Народні казки”	65	
38.	Урок позакласного читання	65	
	З ЛІТЕРАТУРНОЇ СКАРБНИЦІ <i>Поетична майстерня</i>		
39.	Мабуть, буде він поетом	67	
40.	Чи легко стати поетом	69	
41-42.	Звукопис як художній прийом	71	
43.	Послухай та відтвори	73	
44.	Підсумок за темою “Поетична майстерня”	75	
45.	Урок позакласного читання	75	
	<i>Поетична збірка 1</i>		
46-47.	Краса природи у творах Т.Г. Шевченка	77	
48.	Золоті зернята поезії Т.Г. Шевченка	81	
49-50.	Лесине слово	83	
51.	Підсумок за темою “Поетична збірка 1”	85	
52.	Урок позакласного читання	85	
	<i>Поетична збірка 2</i>		
53.	Все навколо зеленіє	87	
54.	Поетичні картини природи	91	
55.	Життя в зимовому лісі	93	
56.	Будь природі другом	95	
57.	Жартівливий настрої у віршах	97	

№ з/п	Тема уроку	№ с.	Дата
58.	Підсумок за темою “Поетична збірка 2”	99	
59.	Урок позакласного читання	99	
Поетична збірка 3			
60-61.	Прийшла зима біловолоса	101	
62.	Біле свято зими	103	
63.	Любіть усе живе	105	
64.	Підсумок за темою “Поетична збірка 3”	107	
Поетична збірка 4			
65.	Незвичайне у звичних речах	109	
66.	Що воно за диво?	111	
67.	Урок позакласного читання	112	
68.	Художні образи у творах Платона Воронька	113	
69.	Вірш-діалог	115	
70.	Білий вірш	117	
71.	Коли твір відкриває свої таємниці	119	
72.	Дивосвіт природи	121	
73.	Віє метелиця, крутиться, мелеться...	123	
74.	Настрій вірша	125	
75.	Урок позакласного читання	126	
76.	Краса рідного краю	127	
77.	Настрій персонажа	129	
78.	Дива — поруч	131	
79.	Відчуй, зрозумій, побач	133	
80.	Уявляй, придивляйся, прислухайся, розмірковуй	135	
81-82.	Знов починається весна	137	
83.	Урок позакласного читання	139	
84.	Метелика ловити я не хочу...	141	
85.	Ой, мете хурделиця	143	
86.	Сонце по діброві ходить, як лисичка	145	
87.	Ремез пісеньку співає	147	
88.	Світ доброти і фантазії.	149	
89.	Найдавніший оберіг нашого народу	151	
90.	Гумористичні вірші	153	
91.	Урок позакласного читання	154	
92.	У кожного свій талант	155	
93.	Підсумок за темою “Поетична збірка 4”	157	
ОПОВІДАННЯ			
Скринька цікавих і повчальних історій			
94.	Незвичайна дружба серед тварин	159	
95.	Де багато пташок, там нема комашок	161	
96.	Справжні друзі	163	
97.	Друг пізнається в біді	165	
98.	Урок позакласного читання	166	
99.	Торкаючись словом душі	167	
100.	Дорожчого за Вітчизну немає нічого	169	
101.	Хіба дерева говорять?	171	
102.	Портрет у художньому творі	173	
103.	Всяка голка проворна, коли вона в проворних пальцях	175	
104-105.	Людина і природа	177	
106.	Урок позакласного читання.	178	
107.	Підсумок за темою “Скринька цікавих і повчальних історій”	179	
108.	Скринька сміху	181	
109-110.	Майстер веселого сміху	183	
ЛІТЕРАТУРНІ КАЗКИ			
Скринька казок українських письменників			
111.	Де нема добрих, там і добра нема	185	
112.	Де руки і охота, там ладнається робота	187	
113.	Мое, твоє і наше	191	
114.	Урок позакласного читання	192	
Скринька казок зарубіжних письменників			
115-116.	Світ чарівний і казковий	193	
117-118.	Світ чарівний і казковий	195	
119.	Підсумок за темою “Скринька казок зарубіжних письменників”	197	
120.	Склади собі казку	199	
121.	Урок позакласного читання	203	

Уроки 60-61
ПРИЙШЛА ЗИМА БІЛОВОЛОСА

Додатковий
матеріал до уроку

Матеріал уроку. Микола Вороний “Сніжинки”.

Мета. Розширити уявлення дітей про красу природи взимку; розвивати читацькі уміння і навички, творчу уяву; вчити дітей правильно, виразно читати поетичні твори, зв’язно висловлювати свої думки; збагачувати словниковий запас учнів; виховувати спостережливість, любов до природи.

Обладнання. Фотоілюстрації зими, картки зі складами.

Хід уроку

I. Мовна розминка.

1. Відгадування загадки.

Чудо сани прилетіли.
Скакуни в тих санях білі.
В санях тих сидить цариця,
білокоса, білолиця,
Рукавом махає,
сріблом все вкриває. (Зима.)

— Які слова допомогли відгадати загадку?

2. Фонетична зарядка.

— Як вітер виє взимку? (У-у-у)

— Як дерева шелестять голими вітами? (Ш-ш-ш)

— Як земля від морозу тріщить? (Трісь-трісь-трісь)

— Нам холодно. Погріємо долоньки: хух-хух-хух.

3. Читання анаграм. Гра “Перекладачі”.

— Які з поданих слів “зайві”? Чому?

ісечень (січень)	гінс (сніг)
юлийт (лютій)	тивік (квіти)
еберзень (березень)	разом (мороз)
другень (грудень)	тімелъаз (заметіль)

— Прочитайте зимові місяці? Чому їх так назвали?

4. Робота зі скоромовкою.

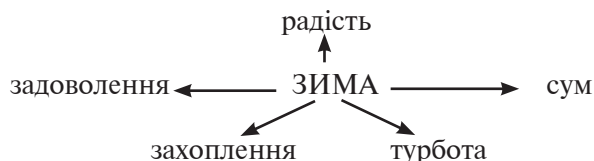
На дуби і на ялинки тихо падають сніжинки

- Промовити повільно;
- промовити швидше;
- промовити із здивуванням;
- промовити весело.

5. Створення асоціативного куща.

— Розгляньте фотоілюстрації зими.

Які почуття викликає у вас зима?

6. Продовж міркування.

Зима — це погано, тому що...

Зима — це добре, тому що...

7. Гра “Доповни слово”.

Учитель показує картку зі складом, учні читають, доповнюють, щоб утворилися слова.

Сні (жок, жинка, говій, говик); хо (лод, лодний); заме (тіль, ти).

II. Повідомлення теми і мети уроку.

— Як ви знаєте, картини природи можна створювати і з допомогою слова. Сьогодні на уроці ми будемо читати вірш Миколи Вороного “Сніжинки”, збагачувати свою мову образними висловами, порівняннями, які вживає поет.

III. Опрацювання вірша.

1. Читання вірша вчителем.

— Яку картину ви уявили, слухаючи вірш.

2. Словникова робота.

Вправа на розширення периферичного зору. Читання слів, записаних пірамідою.

— Увага! Зосередьте погляд на вертикальній лінії. Намагайтесь побачити букви, які записані зліва і справа.

	зи	ма		зем	ля
	зе	лень		хма	ра
	віт	рець		мете	лиця
	пу	шиночки		мату	ся
	сні	жиночки	ков		дра

спатоньки	злючою
вродилися	буйнесенький
спустилися	легесеньким
крутилися	дурнесенький
носилися	пахучою
	колосистої
	променистої

— Прочитайте слова у I колонці зверху вниз і знизу верх. Що їх усіх об'єднує? (Це — дієслова.) Яке слово “зайве”? (Спатоньки.) Чому? (Не римується з іншими.)

— Прочитайте слова у II колонці. На що вони вказують? (На ознаку. Це — прикметники). Прочитайте слова парами, відшукавши риму. (Злючою — пахучою.)

— Яке слово не має рими? (Легесеньким.) Доберіть риму.

3. Повторне читання вірша учнями вголос. Відповіді на запитання.

— Із чим порівнюються сніжинки?

— Простежте, як змінюється настрій сніжинок від веселого до сонливого.

Чому так відбувалося?

— Про що турбуються сніжинки?

4. Вправи на розвиток швидкості читання.

а) Читання “ланцюжком”;

б) вибіркове читання.

— Прочитайте рядки, у яких передано веселий настрій сніжинок.

— Знайдіть у тексті вказівки на сонливий настрій.

— Прочитайте звернення сніжинок до вітру.

— Знайдіть рядки, у яких автор передав стурбованість сніжинок.

5. Азбука віршування.

а) “Римування”.

— Знайдіть риму до слів: сніжиночки, води, носилися, зими, спатоньки, малі.

— Відшукайте у вірші слова, що римуються.

б) Гра “Шукачі”.

— Знайдіть порівняння. (Сніжиночки легенькі, як пушиночки, спатоньки, як дітоньки малі ...)

в) Вправа для збагачення словникового запасу.

— Помилуйтеся рухом сніжинок у повітрі.

— Доберіть дієслова, щоб передати цей процес: летять, кружляють, танцюють, ...

г) Хвилинка-цікавинка.

— Чи знаєте ви, що всі сніжинки шестикутні, але кожна іншої форми?

Зазвичай вони мають діаметр близько 5 мм, але під час снігопаду у США була зафіксована найбільша сніжинка у світі, яка мала діаметр 38 см.

г) Творча робота.

— Спробуйте передати рух сніжинок, відтворивши їхній танок на папері.

6. Виразне читання вірша.

7. Робота з зошитом (с. 34).

IV. Підсумок уроку.

— Що нового ви дізналися на уроці?

— Про що ще ви хотіли б дізнатися?

1. Гра “Хто більше?”

— З букв слова “сніжинка” утворіть нові слова.

Таблиця 3

	А	О	У	И	І	Е	Я	Ю	Є
КВ	ква	кво	кву	кви	кві	кве			
КЛ	кла	кло	клу	кли	клі	кле	кля	кдю	
КМ	кма	кмо	кму	кми	кмі	кме			
КН	кна	кно	кну	кни	кні	кне	кня	кню	кне
КР	кра	кро	кру	кри	крі	кре	кря	крю	
РВ	рва	рво	рву	рви	рві	рве			
ТВ	тва	тво	тву	тви	тві	тве			
ТК	тка	тко	тку	тки	ткі	тке			
ТЛ	тла	тло	тлу	тли	тлі	тле	тля	тлю	
ТН	тна	тно	тну	тни	тні	тне	тня	тню	тне
ТР	тра	тро	тру	три	трі	тре	тря	трю	
ПЛ	пла	пло	плу	пли	плі	пле	пля	плю	
ПР	пра	про	пру	при	прі	пре	пря	прю	
ПТ	пта	пто	пту	пти	пті	пте	птя	птю	
ПШ	пша	пшо	пшу	пши	пші	пше			
ВГ	вга	вго	вгу	вги	вгі	вге			
ВД	вда	вдо	вду	вди	вді	вде	вдя	вдю	
ВЖ	вжа	вжо	вжу	вжи	вжі	вже			
ВЛ	вла	vlo	влу	вли	влі	вле	вля	влю	
ВМ	вма	вмо	вму	вми	вмі	вме			
ВН	вна	вно	вну	вни	вні	вне	вня	вню	вне
ВР	вра	вро	вру	ври	врі	вре	вря	врю	
ВХ	вха	вхо	вху	вхи	вхі	вхе			
ВЧ	вча	вчо	вчу	вчи	вчі	вче			
ВШ	вша	вшо	вшу	вши	вші	вше			

	А	О	У	И	І	Е
вбр	вбра	вбро	вбру	вбри	вбрі	вбре
взд	взда	вздо	взду	взди	взді	взде
вкл	вкла	вкло	вклу	вкли	вклі	вкле
впр	впра	впро	впру	впри	впрі	впре
всм	всма	всмо	всму	всми	всмі	всме
вст	вста	всто	всту	всти	всті	всте
втр	втра	втро	втру	втри	втрі	втре
збр	збра	збро	збру	збри	збрі	збре
здр	здра	здرو	здру	здри	здрі	здре
скл	скла	скло	склу	скли	склі	скле
скр	скра	скро	скру	скри	скрі	скре
спр	спра	спро	спру	спри	спрі	спре
стр	стра	стро	стру	стри	стрі	стре
шкр	шкра	шкро	шкру	шкри	шкрі	шкре
нтр	нтра	нтро	нтру	нтри	нтрі	нтре

ЛІТЕРАТУРА

1. Будна Н.О., Онишків З.М. Літературне читання: зошит: 2 клас (із вкладкою). — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2013. — 80 с. + 16 с. вкл.
2. Кодлюк Я.П., Одинцова Г.С. Розповіді про письменників. — Тернопіль, Підручники і посібники, 2007.
3. Коструба С.С. та ін. Читанка “Чарівний струмок”: Проб. підруч. для 3 кл. чотириріч. та 2 кл. триріч. почат. шк. — К.: Форум, 2002. — 304 с.: іл.
4. Науменко В.О. Літературне читання: укр. мова для загальноосвіт. навч. закл. з навчанням укр. мовою: підруч. для 2-го кл. / Віра Науменко. — К.: Генеза, 2012. — 160 с.: іл.
5. Савченко О.Я., Мартиненко В.О., Науменко В.О. та ін. Літературне читання. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. — К.: “Освіта”, 2012. — с. 77.
6. Січовик І. Словограй. Ігри з буквами та словами: Навчальний посібник. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2004. — 64 с. — (Серія “Чарівний світ рідної мови”).
7. Словник української мови в 20 томах (СУМ — 20) — К.: Видавництво “Наукова думка”, 2010.
8. 7-е видання: Великий тлумачний словник сучасної української мови — К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2009.
9. У світі дитячої гри: [На допомогу організатору дитячого дозвілля] /За заг. редакцією Н. Олійник, Т. Майданюк, Х. Кметь. — Тернопіль: Збруч, 2006. — 136 с.

Навчальне видання

КРИЖАНІВСЬКА Світлана Володимирівна
ПОДЗІГУН Людмила Василівна

ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ

Конспекти уроків

2 клас

Посібник для вчителя

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Марія Мигаль*
Обкладинка *Аліни Воронкової*
Комп'ютерна верстка *Тетяни Золоєдової*
Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 22.08.2013. Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 24,18. Умовн. фарбо-відб. 24,18.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-3526-2

9 789661 035262